

C H U O N G : 9

MỘT BUỔI CHIỀU tháng Hai, một tiếng còi xe hơi kêu liên hồi đã lôi Martin chạy ra cửa sổ phòng thí-nghiệm. Chàng nhìn xuống thấy một chiếc xe du-lich đẹp kinh-hồn, hình lưu-tuyến, sơn màu kem, đèn dăng trước rất đồ-xộ. Dần dần chàng nhận ra người lái xe, một thanh-niên mặc chiếc áo choàng rộng màu cà-phê, đội một chiếc mũ lưới trai bằng da kẻ ô vuông và quấn một chiếc khăn len lớn ở cổ, là Clif Clawson, và Clif đang vẫy tay gọi chàng.

Chàng vội chạy ngay xuống, Clif kêu :
"Kìa bồ ! Coi chiếc xe này thế nào ! Và thử chẩn- đoán bộ áo này xem bao nhiêu? Dạ Scotch chính cống đấy nhá... cam- đoan đúng một trăm phần trăm ! Chú Clif của bồ bán xe-hơi, lãnh hai mươi lăm đôn một tuần, chưa kể tiền hoa hồng. Bồ xem, tớ bị lạc-lỡ trong cái trường thuốc cô-lỗ-sĩ này của bồ. Bây giờ tớ có thể bán bất cứ cái gì, cho bất cứ ai. Chỉ một

[REDACTED]

năm nữa là tớ sẽ được lãnh tám mươi đôn một tuần. Trèo lên đây đi, bồ. Tớ sẽ đưa cậu tới Đại-Lũ-Quán cho cậu đớp một bữa linh đình nhất mà cậu chưa nhồi vào trong cái cơ-thể ốm tong-teo của cậu bao giờ".

Tốc-độ sáu mươi cây số một giờ mà Clif cho xe chạy vào Zenith, năm 1908, là một tốc-độ khủng-khiếp. Martin khám-phá ra một anh chàng Clif mới, khác hẳn ngày xưa, tuy vẫn ồn-ào như hồi nào, nhưng tự tin hơn, và phây-phây ra với những kế-hoạch có thể làm ngay được những món tiền lớn. Tóc chàng, hồi xưa, ở đằng trước thì rối-bù và nhòn, còn ở đằng sau thì cứ muốn dựng đứng lên, đến bây giờ thì láng trơn, và mặt thì hồng - hào như có thoa bóp. Chàng ngừng xe ở trước Đại-Lũ-Quán thần-kỳ, tiếng hãm xe rít lên một tiếng thật mạnh ; trước khi xuống, chàng tháo đôi găng lái xe màu vàng nghệ ra, thay vào một đôi màu xám có mấy đường chỉ máy đen, mà chàng lại tháo ra ngay khi đi diễu qua hành - lang. Chàng gọi cô giữ phòng treo áo là "cung", tới cửa phòng ăn chàng nói với người cai bồi :

- A, Gút, thế nào, chiều nay khá không? Ngài quản-gia trú danh có mạnh không, Ngài ? Này Gút này, tôi muốn giới-thiệu cho anh biết bác-sĩ Arrowsmith. Bất cứ lúc nào bác-sĩ tới đây, tôi cũng muốn anh phải nhanh nhẩu tiếp đãi Bác-sĩ những thứ sang nhất ở đây, và nếu Bác-sĩ lỡ thiếu tiền thì anh cứ ghi vào sổ

[REDACTED]

của tôi. Còn bây giờ thì anh cho tôi một chiếc bàn hai người ăn, một nhà để xe, nước nóng và nước lạnh, và anh Gút, việc này thì phải nhờ anh giúp ý kiến cho mới được, tức là về món sò và tất cả những món gì để cho xứng với một bữa tiệc kiểu Maecenas.

Viên cai bồi vội đáp :

- Thưa Ngài, vâng, xin mời Ngài Clawson đi lối này.

Clif Clawson quay sang khẽ nói với Martin :

- Tao mua nó trong có hai tuần lễ ? Mà y xem tao có khá không !

Trong khi Clif đặt món ăn, có một người đến đứng bên cạnh bàn, trông người thực-thà giống như một người đi ngược xuôi buôn bán, và mỗi chiều thứ Bảy ông ta lại ưa thú trở về sống trong biệt thự ở vùng ngoại ô. Người ông ta bắt đầu hơi mập, và trán bắt đầu hơi sồi. Đôi mắt kính không có vành đeo giữa khuôn mặt tròn và nhẵn, làm cho ông ta có vẻ ngay thật. Ông ta nhìn xung quanh tựa hồ như muốn tìm một người để cùng ngồi ăn với ông ta. Clif đứng bật lên vỗ vai ông ta, hoan hỉ nói :

- A, kìa, ông Babbitt. Đi ăn với ai thế? Nếu không xin mời ông tới đây ăn với tui

Thanh-Niên thể thao này.

- Rất vui lòng. Nhà tôi đi xa vắng.

- Tôi xin giới thiệu Bác-sĩ Arrowsmith Mart, để Bác-sĩ bắt tay ông George F. Babbitt, ông vua áp-phe bất-động-sản ở Zenith. Ông Babbitt vừa mua của kẻ hèn rất trung thành và mãi mãi trung-thành này, chiếc xe "đầu tay" để kỷ niệm sinh-nhật thứ ba-mươi-tu của ông.

Cuộc gặp gỡ này đối với Clif và ông Babbitt là một sự khoái-hoạt, và khi Martin đã đưa theo họ uống đủ thứ cóc-tay, bia Xanh-lu-y và Huýt-ky sô-đa, thì chàng thấy Clif là một người hào-phóng nhất đời, còn ông George F. Babbitt là một ông khách có duyên.

Clif nói chàng tin chắc rằng chàng sẽ làm Chủ-tịch một Công-ty sản-xuất xe hơi.... có lẽ cũng nhờ ở chỗ chàng đã được học về y-khoa đặc-biệt hơn người. Ông Babbitt thì tâm sự :

- Các ông thanh-niên, các ông hầy còn trẻ hơn tôi nhiều, đến chín mươi tuổi, và các ông chưa có kinh nghiệm bằng tôi, chưa biết niềm vui thú của con người ta ở chỗ nào. Nó ở nơi lý-tưởng, ở nơi Phụng-Sự Nhân-Quần Xã Hội, ở nơi Công-Vụ. Hôm nay chỉ có hai ông với tôi với cái cánh cổng kia thôi, tôi mới nói, không phải nhờ ở các bất-động-sản, mà nhờ ở tài hùng biện, tôi mới có tiếng tăm

nhu bây giờ. Sự thực, đã có lần tôi định học luật và đi luôn vào chính giới. Xin nói riêng để hai ông biết... chứ tôi không thích cho câu truyện truyền ra ngoài, tôi mới giao thiệp được mấy chỗ tốt lắm... Gặp mấy tay chính-trị trẻ tuổi của đảng Cộng-Hòa. Cố-nhiên người mới xuất thân phải khiêm-nhượng, nhưng tôi cũng có thể nói, nói khe - khe với nhau ở đây thôi, là đến mùa thu này tôi sẽ ra ứng-cử Nghị-viên Hội-dòng Thị-Xã. Trên thực tế đó chỉ là một bước để tiến tới chức Thị-Trưởng và sau đó chức Thống-Đốc Tiểu-Bang, và nếu tôi thấy nghề-nghiệp thích-hợp với tôi, thì không có lý gì trong mười, mười hai năm nữa, cứ cho là vào 1918 hay 1920 gì đó, tôi chẳng có cái vinh-hạnh đại-diện cho Tiểu-Bang Winnemac này ở Hoa-Thịnh-Đốn !

Trước mặt một Napoleon như Clif và một Gladstone như George F. Babbitt, Martin nhận thấy mình thiếu thế-lực và tài kinh-doanh, và khi trở về Mohalis lòng chàng bần - khoăn vô cùng.

Từ trước tới nay, chàng ít khi nghĩ tới cảnh nghèo của mình, nhưng bây giờ trái với sự giàu sang thanh-thản của Clif, bộ áo tro khổ tãi và gian phòng chật hẹp của chàng hình như làm cho chàng hổ thẹn.

II

Một bức thư dài của Leora Tozernói bóng gió rằng có lẽ nàng không thể trở lại Zenith được nữa, càng làm cho chàng cô-quạnh thêm. Chàng chẳng thiết làm gì cả, lúc nào cũng thần-thần - thờ-thờ. Một hôm trong giờ chứng minh môn vi-trùng sơ-đẳng, Giáo-sư Gottlieb sai chàng xuống hầm lấy sáu con thỏ đực để chích độc. Gottlieb có mấy công cuộc khảo-cứu mới phải làm việc mười-tám tiếng một ngày nên đâm ra nóng-nảy dễ cáu-kỉnh và sai bảo ai thì như mắng chửi người ta. Lúc Martin vừa đi vừa mơ-mộng đem về sáu con thỏ cái thay vì thỏ đực; Gottlieb gất lên với chàng : " Ở phòng thí-nghiệm này chưa có ai mà lại ngu-xi dần-dộn như anh ! "

Bọn sinh-viên năm thứ hai không phải là không để tâm những lời Martin một đôi khi mắng-mò chúng nên được dịp chúng rúc-ra rúc-rích cười làm cho chàng tức điên lên, cãi lại Gottlieb :

- Tại Bác-sĩ nói tôi không nghe ra và đây là lần thứ nhất tôi làm-lẫn. Tôi không thể chịu được cái lối Bác-sĩ nói với tôi như vậy !

- Tôi nói gì anh cũng phải chịu hết ! Đồ thô-bỉ ! Nếu anh không chịu được thì anh có thể xé rách mũ ra khỏi đây luôn !

- Có phải Bác-sĩ định cất chức phụ - tá của tôi không ?

- Tôi rất lấy làm sung-sướng thấy anh cũng có khá đủ thông-minh để nghe ra lời tôi nói lần này đây, mặc dầu tôi nói rất khó nghe !

Martin vùng vằng đi ra. Gottlieb sung-sốt, bước một bước theo lưng chàng. Nhưng cả lớp như một lũ chuột rúc-ra rúc-rích, lấy thế làm vui và mong cho câu truyện xé ra to hơn nữa, song Gottlieb nhún vai, tròng mắt lên nhìn làm cho cả lũ hoảng-hồn và sai anh sinh viên ít dần-dộn hơn hết đi lấy sáu con thỏ khác, rồi tiếp-tục dạy, bình-tĩnh một cách lạ-lùng.

Còn Martin chạy đến quán rượu bán - thiu của Barney, uống một hơi cạn ngay ly huyết-ky thứ nhất, rồi liên-tiếp hết ly này đến ly khác, say nói lảm nhảm một mình suốt đêm. Cứ hết một ly, chàng lại tự cho mình có cái may vô tả là đã trở thành tay bợm rượu, và hết một ly lại khoái-lắc là không cần gì cả. Giá thử Leora không ở Wheatsylvania xa một ngàn hai trăm dặm, thì chàng đã bay vù tới kiếm nàng cứu nạn cho chàng rồi. Sáng hôm sau hãy còn lão-đào, chàng đã uống thêm một ly để lấy sức sống cho qua buổi sáng, vừa uống xong thì nhận được một mảnh giấy của ông Khoa - trưởng Silva gọi chàng tới trình-diện tại văn phòng ông.

Ông Khoa-trưởng nói :

- Arrowsmith, gần đây Ủy-ban Giáo-sư đã thảo-luận nhiều về anh. Ngoại trừ có một hay hai môn - về môn của tôi dạy tôi không thấy anh có lỗi gì cả - còn trong các môn khác anh rất đáng trí. Điểm của anh đều khá, nhưng anh còn có thể làm việc khá hơn nhiều nữa. Gần đây anh cũng hay uống rượu. Người ta đã thấy anh ra vào những nơi có tiếng là rất xấu, và anh lại kết thân với một người đã dám cả gan nhục mạ tôi, sỉ nhục Vị Sáng-Lập Trường, các quan khách và Viện Đại-Học của ta. Nhiều giáo sư đã phàn-nàn về thái-độ kiêu-kỳ của anh... khinh-thị các môn học ngay ở trong lớp! Nhưng Bác-sĩ Gottlieb luôn luôn bênh-vực anh một cách nhiệt-liệt. Ông tin chắc rằng anh thực có khiếu khảo-cứu khoa-học hơn người. Ấy thế mà chiều hôm qua chính ông ấy phải nhận rằng anh đã xức láo với ông. Nếu bây giờ anh không chịu thay đổi ngay tính nết, thì tôi phải ngưng chức anh cho đến cuối năm, và nếu như vậy cũng không xong thì buộc lòng tôi sẽ phải yêu-cầu anh từ chức. Tôi cho như vậy là một điều tốt cho anh học cho biết thế nào là nhún-nhuòng... vì hình như anh có tính kiêu-ngạo kinh-khủng lắm... và tôi nghĩ anh cũng nên đến gặp Bác-sĩ Gottlieb và bắt đầu công việc sửa đổi lại tính nết anh bằng cách xin lỗi Bác-sĩ...

- Thà chết chứ không đời nào tôi lại đi xin lỗi ông ấy ! Mặc ông ấy ! Tôi hy sinh

đòi tôi cho ông ấy, thế mà ông ấy nói với tôi những lời như vậy...

Đó không phải là Martin mà là huyết - ky nói.

- Như vậy thực là không đẹp đối với Bác sĩ Gottlieb một chút nào. Ông ấy chỉ...

- Vâng. Ông ấy chỉ đánh cho tôi quỵ, sau khi tôi đã làm việc cho ông ấy đến như vậy. Đợi ông ấy xuống địa ngục rồi tôi sẽ xin lỗi ông ấy. Còn về việc Clif Clawson mà ông vừa nói bóng nói gió tới... Anh ấy mà lại cố tình nhục-mạ ai ! Anh ấy chỉ đùa chơi một chút, ấy thế mà ông lại thẳng tay trách cứ anh ấy. Anh ấy làm như vậy tôi rất thích !

Nói xong Martin đứng chờ nghe những lời có thể cắt đứt cuộc đời khoa-học của chàng.

Nhưng con người bé nhỏ, hồng hào, lùn mập và hiền lành kia, lại nhìn chàng, áp-úng mấy tiếng trong miệng và nhẹ nhàng nói :

- Arrowsmith, tôi có thể đuổi anh ngay bây giờ, cố nhiên là như vậy, nhưng tôi tin rằng căn bản con người anh cũng tốt, cho nên tôi không muốn để anh đi. Đương nhiên là anh bị cắt chức, ít nhất cho đến khi anh tỉnh ngộ lại, biết xin lỗi tôi và Bác-sĩ Gottlieb. (Giọng ông thân-thiết như một người cha nói với con, đã làm cho Martin mũi lòng gần ăn

[REDACTED]

năn hối lỗi ; nhưng ông kết luận). Còn Clawson, cách "đùa chơi" của hắn về cái ông Bennoni Carr ấy... mà không hiểu sao hôm đó tôi cũng không đoán ra được thâm ý của hắn, có lẽ là tại tôi bận nhiều việc quá... cách "đùa chơi" của hắn như anh vừa nói, là hành-động nếu không phải của một đứa đê-tiên thì cũng là của một đứa ngu-xuẩn, và hỏi nào anh vẫn còn chưa nhận-thức được điều đó thì tôi chắc anh cũng chưa thể trở về ở gần chúng tôi được.

- Xin vâng.

Martin nói xong đi ra.

Chàng tự cảm thương cho cái thân mình. Chàng nhận thấy có điều thực bi-thảm là mặc dầu Gottlieb đã phản-bội chàng, làm tan vỡ sự-nghiệp của chàng, làm cho chàng mất hy-vọng theo đuổi khoa-học cho tinh thông và cưới Leora, chàng vẫn thấy Gottlieb là thần-tượng của chàng.

Trừ có bà chủ nhà trọ, ngoài ra chàng không từ biệt một ai cả. Chàng đóng hành-lý, có mỗi một gói loàng-xoàng chứ có gì đâu. Chàng nhét tất cả sách vở, một bộ đồ cũ nát, mấy chiếc quần áo lót mình tòi tàn, và bộ đồ sang nhất là bộ lễ phục, vào trong chiếc valy làm bằng thú vại giả da, rất khó xách. Nghĩ tới lúc mua bộ lễ-phục mà chàng ứa nước mắt buồn như người say rượu.

Tiền chi dụng của Martin là do lợi-tức của sản-nghiệp bé nhỏ cha chàng để lại, mỗi tháng chàng nhận được hai lần ngân - phiếu từ ngân-hàng Elk Milk gửi tới. Bây giờ chàng con có sáu đô-la.

Đến Zenith, chàng để túi hành-lý ở ga xe điện liên-đô-thị rồi đi tìm Clif ; chàng thấy bạn đương trở tài hùng-biện nói về một chiếc xe hơi dùng để chở áo quan màu ngọc trai xám mà một ông chủ xe dòn đăm ma, bụng bự la-ve, có vẻ khoái muốn mua. Chàng ngồi đợi co đầu gối lại trên bậc lên xuống một chiếc xe li-mu-din. Mấy người bán hàng và mấy cô tốc-ký nhìn chàng chòng-chọc, nhưng vì mãi nghĩ chuyện khác nên chàng biết mà cũng chẳng bận tâm tới.

Clif mừng rỡ chạy tới hỏi chàng :

- Sao ? Cậu ? Lại đây nhậu một cái đã.
- Tao có thể uống được một ly.

Martin biết Clif nhìn mình dữ dội. Khi vào tới "Ba" trong Đại-Lũ-Quán tường treo đầy gương và bức họa những phụ-nữ rất xinh đẹp nhưng có vẻ đặng trí và xa vời, và chiếc quày rượu dài bằng gỗ đào-hoa-tâm, mặt bằng đá hoa-cương dày, chàng nói ngay :

- Này, tao cũng đi rồi. Ba-ba Silva đã đit tao vì chuyện vợ-vấn. Tao định đi lang-

thang ít lâu rồi kiểm việc gì làm. Trời! Tao mệt mỏi và bực dọc quá! Này, có thể cho tao mượn ít tiền không?

- Sao lại không? Của tao là của mày! Cần bao nhiêu?

- Chùng độ một bách... để có thể đi loanh-quanh đây đó một ít lâu.

- Trời! Tao không có đủ, nhưng chắc có thể vào sở xoay được. Cứ ngồi đây đợi tao một lát nhé.

Clif làm cách nào để xoay được một trăm Mỹ-kim, chẳng bao giờ chàng giải-thích cho Martin biết, nhưng chàng đi độ mười lăm phút thì đem về đưa cho Martin. Hai người lại ăn cơm với nhau, và Martin uống khá nhiều huyết-ky. Clif đưa bạn về nhà trọ của mình... cố nhiên là không sang bằng những bộ quần áo mòi của chàng... bắt Martin tắm nước lạnh cho tỉnh rượu, rồi dìu tới giường bắt ngủ. Sáng hôm sau, chàng đề-nghị kiểm việc làm cho Martin, nhưng Martin từ chối và đến chiều thì từ giã Zenith lên xe lửa đi về miền Bắc.

Ở Hoa-kỳ, từ ngày khai-thác lập - quốc vẫn còn lại một lớp thanh-niên vui vẻ không nhà cửa, đi lang-thang chẳng có lý do gì cả, họ đi hết Tiểu-Bang này sang Tiểu-Bang kia, hết đoàn người này sang đoàn người kia, mặc theo tiếng gọi của thú Phiêu-Lưu. Họ mặc sơ-mi sa-tinh đen, vai mang tay xách hành - lý.

Không phải quanh năm suốt tháng họ đi như vậy. Họ cũng có quê quán để về, lảng lảng vào xưởng hay nhập bọn với đám thợ thuyền làm việc một năm... hay một tuần... rồi lại lảng lảng biến đi. Đêm đến họ kéo lên chật các toa xe lửa dành cho khách hút thuốc lá, họ ngồi im lặng trên ghế dài trong những nhà ga bán thiu, chỗ nào họ cũng biết mà chẳng biết rõ chỗ nào cả, vì trong cả trăm đô-thị họ đi qua, họ chỉ đến các sở tìm hộ việc, các quán ăn mở suốt ngày đêm, quán rượu lậu, và nhà trọ lậu. Đó là cái thế-giới mà Martin đã hòa mình vào. Uống thật khỏe, và chỉ lơ-mơ biết mình đi về đâu, định làm gì, bị hình ảnh Le-ora, Clif Clawson và đôi bàn tay khéo léo của Gottlieb ám-ảnh xấu hổ, chàng đi từ Zenith tới Sparta, ngang qua Ohio, lên Michigan, queo phía tây tới Illinois. Đầu óc chàng rối như mớ bòng-bong. Chẳng bao giờ chàng nhớ lại được đích-xác nơi đã đi qua. Chỉ có một lần là rõ ràng, chàng đi làm nhân công một tuần lễ đứng bán đồ uống cho một tiệm dược phẩm ở Minnemagantic; và một lần đi rửa bát chén ở một góc nhà hơi thối trong một tiệm ăn rẻ tiền nào đó, chắc là như vậy. Chàng đi phiêu-lưu như vậy bằng những chuyến xe lửa chở hàng hóa, xe hơi, xe ngựa chở hành - lý, hoặc đi bộ. Đối với bạn đồng hành, người ta gọi chàng là Slim, anh chàng dễ cáu giận nhất đám, hiếu động ít ngủ nhất đám.

[REDACTED]

Sau khi đi phiêu-lãng diên-khùng như vậy một thời-gian, một hôm óc chàng bỗng nảy ra có định-hướng. Do bản-năng, chàng tiến về miền Tây, miền đồng-bằng mênh-mông mờ - mịt, có Leora đợi chàng. Có một hay hai ngày gì đó, chàng nghỉ rượu rồi buổi sáng hôm sau chàng ngủ dậy, không còn cảm thấy mình giống anh chàng du-dãng tinh-thần bạc-nhuộc tên là Slim nữa, mà giống anh chàng Martin Arrow-smith, đầu óc minh-mẫn, chàng suy nghĩ : "Tại sao mình lại không quay về? Có lẽ cuộc phiêu-du này cũng không đến nỗi làm cho mình hư-hoại quá lắm. Mình đã làm việc quá sức. Tinh-thần đâm ra căng-thẳng. Nổ bùng lên. Giống như, à... Không biết mấy con thỏ của mình ra sao? Người ta có để cho mình tiếp-tục công việc khảo-cứu nữa không?"

Nhưng quay về Đại-Học trước khi gặp Leora thì không thể được. Chàng cần phải có nàng, không có không xong, điều đó ám - ảnh chàng, ngoài nàng ra, toàn thế thế-giới đều không có nghĩa-lý, không có giá-trị gì cả. Chàng đã khôn-khéo dành-dụm phần lớn số tiền một trăm Mỹ-kim vay của Clif; chàng đã sống kham-khổ - ăn toàn thịt hầm lều-bều mỡ, với bánh hôi sặc mùi "xút" - với những tiền kiếm được ở dọc đường. Bất chợt một hôm chàng không hề định trước, trong một tỉnh chàng không hề chọn trước ở Wisconsin, chàng ngạo-nghe tới nhà ga, mua vé đi Wheatsylvania,

North Dakota và gọi điện tín cho Leora: "Mai Thứ Tư 2g43 tối. Sandy".

III

Chàng đi qua sông Mississippi rộng lớn vào Minnesota, đến St. Paul đổi xe, chạy giữa những vùng tuyết phủ mênh-mông phân - chia ra bằng những hàng rào dây kẽm mỏng-mảnh. Chàng cảm thấy được tự-do thoát khỏi những cánh đồng bé nhỏ ở Winnemac và Ohio, được nghỉ - ngơi thoải-mái, thoát khỏi những cảnh nửa đêm học hành hay say sưa đến căng thần-kinh. Chàng nhớ lại những ngày đi mắc dây điện-thoại ở Montana và cảm thấy tâm-hồn bình-tĩnh vô ưu như những ngày đó. Trời hoàng-hôn trông như những đợt bọt biển đỏ ngầu. Đêm đến, chàng bước ra ngoài toa xe lửa ngộp hơi, đi tản bộ trên sân ga Sauk Center, khoan-khoái hít khí trời giá lạnh và ngắm những vì sao lớn và lẻ-loi mùa đông. Vùng Bắc-Cực-Quang đêm nay, làm tăng vẻ hãi-hùng của bầu trời thăm-thẳm đen-ngòm. Chàng quay về toa xe lửa lòng tràn đầy nghị-lực của cái xứ dững mãnh này. Chàng ngủ-gà- ngủ-gật, ngáy khò-khè, chóc-chóc nghệt thở lại choàng tỉnh dậy. Chàng nằm dài ra trên ghế, thân mật nói chuyện với mấy người bạn

[REDACTED]

đồng hành nay đây mai đó. Tới trạm xe ngừng, chàng xuống quán nước uống một tách cà-phê đen đắng và ăn mấy chiếc bánh lúa mạch lớn. Chàng cứ đi như vậy, đổi xe này sang xe khác, trong những tỉnh chàng chẳng biết tên là gì, cuối cùng tới những nơi có những nhà kho thấp lùn, hai máy kéo lúa, chuồng bò lớn, kho chứa dầu, và cái nhà ga bé nhỏ trông như một chiếc hộp vuông sơn đỏ giữa một cái sân bùn lầy, tất cả những thứ họp thành vùng ngoại ô Wheatsylvania và Leora đứng tựa ở cửa ga, mình khoác một chiếc áo lông hoán-hùng xù-xù trông đến buồn cười. Chàng đứng ở đầu toa ngó nàng, gió rét run, trông chàng chắc có vẻ khùng-khùng. Nàng đưa cao hai bàn tay ra đón chàng, hai bàn tay đeo găng mít-ton đỏ xòe ra trông như trẻ con. Chàng nhảy bổ xuống, bỏ rơi phịch bao hành-lý xấu-xí xuống sân ga, chàng và nàng ôm lấy nhau hôn say - sưa đắm đuối, chẳng còn biết gì đến những người làm nông trại đương đứng há hốc miệng ra nhìn hai người.

Bao năm sau, trong những buổi trưa miền nhiệt đới, chàng vẫn còn nhớ làn da mát dưới của đôi má nàng dưới làn gió bắc hôm đó.

Tàu đã đi khỏi, tiếng máy xình-xịch vang âm nhà ga bé nhỏ. Con tàu vừa đứng đó, bên sân ga, như một bức tường thành đen xám, che-trở họ, nhưng bây giờ đã phơi họ ra ánh sáng của những cánh đồng tuyết chiếu hắt vào họ, làm

cho họ nhớ đến những con mắt tò-mò ở xung quanh.

Nàng luýnh-quýnh nói :

- Sao... có chuyện gì thế anh ? Bật hẳn thư từ tin tức làm em sợ quá.

- Anh vừa đi lung-tung một chuyến. Ông Khoa-trưởng cất chức anh... vì vô lễ với giáo-su. Em có lấy thế làm quan tâm không ?

- Cố nhiên là không, nếu anh muốn...

- Anh muốn đến đây để cưới em.

- Em chưa biết làm cách nào mình có thể cưới nhau được, anh yêu à, nhưng...Được rồi. Thế nào cũng bị một trận kịch-liệt vui thật là vui với ba em. (Nàng cười). Ba em có tính, bao giờ có việc gì xảy ra mà không phải là do ba em định-đoạt thì thế nào ba em cũng lấy làm ngạc-nhiên và phật ý. Có anh ở bên em để cùng chịu con thịnh-nộ thực là thú vị, vì anh chưa biết tính ba em chỉ muốn định-đoạt hết thầy mọi việc cho hết thầy mọi người và... ồ, Sandy, không có anh, em thấy lẻ-loi buồn quá ! Má thực tình chẳng đau ốm gì cả, chẳng đau một ly một tý nào cả, nhưng Ba Má cứ giữ em ở nhà. Em chắc có kẻ nào lại nói gần nói xa với ba em rằng người ta đồn Ba em bị võ nợ nên mới phải để cho cô con gái quý đi xa và học nghề điều-dưỡng, và cho đến giờ ba em vẫn chưa hết băn-khoăn về chuyện ấy... Andrew Jackson Tozer mà buồn về chuyện gì thì kéo dài đến một năm cũng chưa hết buồn.

Ồ, Sandy ! Có anh ở đây em sướng quá !

Sau khi chuyển xe lửa ồn-ào nhộn - nhịp qua rồi, quang-cảnh làng hình như vắng - lặng hẳn đi. Chàng có thể đi bộ quanh làng độ mười phút thì hết. Đối với Leora Tozer thì chắc chắn là ngôi nhà này khác ngôi nhà kia ... nàhng hình như có thể phân biệt được cửa hàng Norblon với cửa hàng Frazier & Lamb...nhưng đối với Martin thì tất cả mấy cái nhà gỗ hai tầng nằm vô dụng trên con đường lớn Đại-Mã-Lộ, trông chẳng có đặc-điểm và giá-trị gì cả. Rồi lúc hai người đi tới góc đường có cửa hàng thực-phẩm và gia-cụ, rẽ sang đường khác thì Leora Tozer chỉ tay nói :

"Kia nhà em, ở cuối dãy sắp tới đó". Tự nhiên chàng thấy bối-rối muốn đứng lại, không đi nữa. Chàng cảm thấy một trận vũ bão sắp xảy ra : ông Andrew Jackson Tozer tố - cáo chàng là kẻ vô tài, định làm hại đời Leora, bà Tozer thì khóc lóc.

Chàng lắp-bấp hỏi :

- Này... này... này... em đã nói gì với mọi người ở nhà... về anh chưa ?

- Em nói rồi. Sơ sơ. Em bảo anh là một tay kỳ-tài ở trường thuốc, và có thể chúng mình sẽ cưới khi anh hết hạn lưu-trú, thế rồi khi điện-tín của anh tới, thì ở nhà muốn biết vì lẽ gì anh lại đến đây, và vì lẽ gì anh

lại gọi điện-tín từ Wisconsin và khi anh gọi điện-tín thì anh đeo cà-vạt màu gì, và em không làm sao nói cho ở nhà hiếu là em không biết vì lẽ gì. Mọi người bàn tán mãi với nhau. Bàn tán đủ truyện. Suốt bữa ăn. Một cách nghiêm-trọng. Ồ, Sandy, bữa ăn, anh phải xỉ và một vài người, mắng cho một trận nên thân mới được.

Chàng sợ quá. Cứ như câu truyện trước kia Leora kể cho chàng nghe, thì cha mẹ nàng chỉ là những nhân vật vui-vui, buồn cười, bây giờ trở thành những người bằng xương bằng thịt thật sự, mắt chàng trông thấy rõ ràng trong ngôi nhà rộng lớn có cổng có ngõ hẳn hoi. Một chiếc cửa sổ lồng kính trắng xung-quanh viền kính màu mới trở thêm ra ở tường để chúng tỏ ra rằng trong nhà làm ăn hưng-thịnh, và cái nhà để xe hơi mới toanh trông rất hách.

Chàng đứng sau nàng, đón cơn bão táp. Bà Tozer ra mở cửa, nhìn chàng soi mói Bà người mạnh-khảnh, khô-khan, duyên sắc tàn phai. Bà cúi chào tựa hồ như coi chàng là một người khách đến chơi một cách bất ngờ, khả nghi, không biết có mục-dịch gì, chú cũng không đến nỗi lãnh-dạ quá.

Bà nói líu-ríu :

- Ory, con dẫn cậu Arrowsmith lên phòng,

hay để mẹ dẫn lên ?

Nhà thuộc vào cái loại có một cái máy hát thật lớn, nhưng không có một cuốn sách nào, và nếu có bức tranh bức họa nào ... mà chắc là phải có... thì Martin cũng chẳng bao giờ nhớ cả. Cái giường trong phòng chàng thì cực mịn, nệm gò-ghè chỗ cao chỗ thấp, như một chiếc khăn có những hình tinh-khiết ; và chậu rửa mặt với bình nước có vẽ hoa thì đặt trên một chiếc khăn thêu hình những con trườn, ếch nhái, hoa sen và một câu rắn đời sùng đạo.

Chàng mở hành lý ra, hết sức chùng - chình để kéo dài thời giờ, lấy những món đồ không cần-thiết, và ngần-ngại bước xuống nhà dưới. Trong phòng khách sặc hơi nóng lò sưởi và mùi gói vớp dầu thơm, không có một ai cả. Rồi bà Tozer từ đâu hiện ra không biết, có vẻ lo ngại về chàng và tìm câu lẽ-phép nói với chàng.

- Thưa ông đi tàu có dễ chịu không ?
- Ồ, dạ, vâng... Dạ, tàu khá đông.
- Ồ, tàu đông ả ?
- Vâng, có nhiều người đi du-lich lắm ả.
- Thế ả ? Tôi chắc... Vâng. Đôi khi tôi không hiểu những người đó đi đâu mà cứ đi hoài. Ông có... ở các đô-thị có lạnh lắm không... ở Minneapolis và St. Paul ra sao ?
- Dạ, cũng khá lạnh.

- Ồ, lạnh lắm sao ?

Bà Tozer ngồi thật yên, không nhúc-nhích, và chỉ lo giữ cho thật lễ-độ. Chàng cảm thấy mình như một thằng ăn trộm mà người ta nhầm tưởng là một vị khách, và chàng bán-khoản hết sức không biết Leora đâu. Mãi sau nàng mới ở ngoài đi vào, ung-dung thanh-mỹ, đem cà phê, một chiếc bánh vòng Sweden lớn có nho và đường đen óng-ánh trông rất ngon, và nàng đã làm cho mấy người nói chuyện với nhau dễ dàng về cái lạnh mùa Đông và giá-trị xe hơi hiệu Ford và trong lúc câu chuyện đương vui vẻ tự nhiên thì ông Andrew Jackson Tozer bước vào, thế là mọi người lại trở lại lễ-phép kiểu-cách.

Ông Tozer người cũng gầy, không có nét gì đặc-biệt và rậm nắng như bà vợ; và ông cũng như bà ngồi im, nhìn soi-mỏi và bán-khoản bút-rút. Ở đời tất cả việc gì không dính-dáng tới nhà máy kéo lúa, nhà máy kem, nhà ngân-hàng xinh-xắn của ông, tới Liên-Hiệp Huynh-Đệ Giáo-Hội, và việc cần lái cẩn thận một chiếc xe Overland, ông đều lấy làm lạ lắm. Ông không chấp nhận những cái trái với thiên nhiên và không tiện lợi cho ông, cho nên thấy ông trở nên khá giả, người ta cũng không lấy làm lạ.

Ông nói bóng nói gió để hỏi xem Martin có "hay rượu" không, giàu nghèo ra làm sao,

và tại sao chàng lại có thể đi từ cái tỉnh Winnemac xa-xôi đến đây. "Gia đình ông Tozer sinh quán ở Illinois, nhưng ở Dakota từ thuở bé, và có cảm-tưởng như Wisconsin là một nơi xa nhất và hiểm trở nhất ở phía trời Đông" Hai ông bà chẳng hiểu biết gì cả, và lẽ-phép quá đáng, nên Martin tránh khỏi phải nói tới những vấn-đề gai-góc như truyện bị cắt chừa chẳng hạn. Chàng khéo léo khiến hai ông bà có ấn-tượng rằng chàng là một y-sinh trẻ tuổi ưu-tú, chẳng bao lâu nữa sẽ làm ra được những món tiền lớn thừa đủ để cấp-duỡng Leora, nhưng khi chàng vừa bắt đầu ngồi tựa lưng vào chiếc ghế bành thì bị ông anh của Leora lù - lù ở đâu hiện ra phá ngang câu truyện của chàng.

Bert Tozer, Albert R. Tozer, thủ - quỹ kiêm phó-chủ-tịch Ngân-Hàng Tiểu-Bang Pennsylvania, thanh-tra kiêm phó-chủ-tịch Công-ty Thóc-Lúa và Kho-Lúa Tozer, thủ-quỹ kiêm phó-Chủ-tịch Công-ty Bơ-Sữa Kim-Tinh, thấy cha mẹ nghe truyện mập-mò như vậy mà cũng tin, Bertie không bực mình một chút nào. Bertie là một tay kinh-doanh sành-sỏi và tân-tiến. Chàng có bộ răng khềnh, mang đôi mắt kiếng có một sợi dây vàng đeo lủng-lẳng vào một cái móc xinh-xinh ở sau vành tai bên trái. Chàng chủ-trương đề-cao tỉnh nhà, tổ - chức những cuộc du-lịch bằng xe hơi, tổ-chức đội Hướng-đạo, đội dã-cầu, phó-trương tổ - chức Thế-giới Sản-Nghiệp Công-Hội, và điều chàng

ân-hận nhất là Wheatsylvania còn nhỏ quá, chưa có được một Hội Thanh-Niên Công-Giáo hay một câu-lạc-bộ thương-nghiệp. Cùng đi với chàng là vị hôn-thê của chàng, cô Ada Quist, con ông chủ hiệu bán thực-phẩm và gia cụ, mũi cô nhọn và cao, nhưng không cao bằng cái giọng chất chúa hay là bộ điệu nghi ngờ của cô khi gặp mặt Martin.

Bert hỏi :

- Arrowsmith đây hả ? Hứ ! Đến cái đất của chúa thương này chắc anh vui lắm nhỉ ?

- Vâng, đẹp lắm...

- Ở những xứ miền Đông, có điều phiền là không có cái thế, hay là cái đất để bành trướng. Anh phải thấy tận mắt một vụ gặt thực sự ở Dakota này thì mới thấy rõ. À này, làm sao anh lại có thể bỏ trường đi vào lúc giữa niên-khóa này nhỉ ?

- Dạ...

- Tôi biết rõ các học kỳ mà. Tôi đã học ở Trường Thương-Mại Grand Forks. Anh làm cách nào mà có thể bỏ trường đi vào lúc này !

- Tôi nghĩ ít lâu.

- Leora nói anh và cô ấy định làm lễ cưới ?

- Chúng tôi...

- Ngoài tiền ăn học ra, anh có tiền nào khác không ?

- Không !

- Biết ngay mà ! Anh tính lấy gì mà

nuôi vợ ?

- Rồi có ngày tôi sẽ hành nghề y-khoa.

- Rồi có ngày ! Thế sao không đợi tới ngày ấy có thể nuôi được vợ rồi hãy đính hôn có được không ? Nói chuyện đính hôn bây giờ thì có ích lợi gì ?

Cô Quist, người đẹp của Bert xen vào :

- Đó, chính tôi cũng nói như thế đó, ông ạ ! (Hình như nàng nói cả bằng cái miệng chum chúm, cả bằng cái mũi nhọn hoắt của nàng). Anh Bert với tôi có thể đợi được, thì tôi tưởng người khác cũng có thể đợi được.

Bà Tozer khẽ nói :

- Bert đừng có khát khe quá như vậy với Cậu Arrowsmith. Má chắc cậu ấy có muốn làm gì thì cũng chỉ làm điều phải mà thôi.

- Con không có khát-khe với ai cả ! Con chỉ biết có lẽ phải. Nếu Ba và Má biết lo các công chuyện thay vì chỉ đứng đó làm rối lên, thì con chẳng can-thiệp vào làm gì. Tính con không thích xen vào công việc của người khác, mà cũng không thích người khác xen vào công việc của con. Mình hãy lo phận mình sống cho yên phận, và mặc người khác sống yên phận họ, đó là câu châm-ngôn của con, và đó là câu con đã nói với anh Lach hôm con đến cạo mặt ở tiệm anh ta và anh ta định giễu mình về chuyện cầm đồ thế nợ nhiều quá, nhưng thiên-hạ người ta sẽ máng con để cho một gã

mình chả biết chơ-cặng chú-kiết ra làm sao đến tự-do xục-xạo xung quanh em gái mình; ít ra con cũng phải tìm hiểu xem ý định của anh ta ra làm sao chứ !

Leora khẽ nói :

- Bertie, anh cung à, cái cà-vạt của anh lại leo lên cổ áo rồi đấy.

Bert lớn tiếng :

- Vâng, còn cô nữa, Ory à, nếu không có tôi thì cô đã lấy Sam Petchek hai năm trước đây rồi !

Bert lại vừa giải-thích vừa chứng-minh rằng nàng còn nhẹ dạ lắm, lại còn truyện đi học làm nữ điều-dưỡng nữa... Nữ điều-dưỡng !

Nàng nói tính Bert bao giờ cũng như bao giờ, và cố giải-thích cho Martin hiểu về truyện Sam Petchek. (Thực ra câu truyện chẳng bao giờ được giải-thích rõ ràng cả).

Ada Quist bảo Leora giá có làm cho cha mẹ khổ tâm hay gây phương-hại cho sự-nghiệp của Bert, Leora cũng chẳng quan tâm.

Martin nói :

- Này, tôi... (nhưng rồi chàng không tiếp thêm nữa).

Ông Bà Tozer bảo mọi người phải bình

[REDACTED]

tĩnh, và cố nhiên là Bert không có ý định... Nhưng sự thực quả như vậy, mọi người cần hiểu lẽ phải, và ông Arrowsmith tính cách nào để nuôi vợ...

Câu chuyện kéo dài cho đến chín giờ rưỡi, nghĩa là, theo lời ông Tozer, giờ đi ngủ của mọi người, ấy là không kể cuộc bàn cãi mất năm phút xem Cô Ada Quist có nên ở lại ăn cơm hay không, và cuộc biện-luận về món thịt bò muối mặn hay nhạt, cho tới giờ đó họ vẫn còn chăm-chăm xúm lại dò-xét xem Martin và Leora đã đính-hôn với nhau hay chưa. Tất cả mọi người có liên-quan, đương-nhiên là không kể Martin và Leora, đều quả-quyết rằng chưa. Bert đi kèm Martin lên đến hết cầu thang. Bert coi chừng cẩn-thận khiến cho chàng và nàng không có dịp hôn từ-biệt nhau một cái trước khi đi ngủ. Rồi cho tới lúc mười giờ bảy phút, ông Tozer đứng bên dưới hành-lang gọi lên : "Bert à, con định ở trên đó để mà lái-nhái suốt đêm hay sao thế?" Lúc đó Bert mới chịu làm ra bộ tử-tế đối với Martin, ngồi lên giường chàng; nhìn bao hành lý tội-tàn của chàng, cười mỉa-mai, rồi hỏi chàng tỷ-mỷ về gia-thế, tôn-giáo, chính-kiến và quan-niệm của chàng đối với những trò khùng-khiếp là đánh bạc và khiêu vũ.

Sáng hôm sau, ăn điểm tâm, mọi người đều tỏ ý mong Martin sẽ ở lại chơi thêm một đêm nữa... nhà rộng mà.

Bert bảo chàng mười giờ xuống phố để Bert dẫn đi xem ngân-hàng, xưởng làm bơ sữa, và nhà máy kéo lúa.

Nhưng lúc mười giờ thì Martin và Leora đương ngồi trên một chuyến tàu đi về hướng đông. Họ xuống Tỉnh-ly Leopolis, một tỉnh lớn có tới bốn ngàn dân số, với một tòa nhà ba tầng, và đến một giờ trưa, họ đã được một Mục-Su dòng Luther Đức làm phép cưới cho, trong một căn phòng trống của Mục-Su, quanh một chiếc lò đốt củi lớn, han rỉ, có vợ Mục-Su và một Ông Lão người Đức đương xúc đất ở ngoài đường được mời vào làm chứng, họ ngồi trên một chiếc thùng gỗ, trông thờ-thẫn như người buồn ngủ. Cho mãi tới khi lên ngồi trên chuyến tàu trưa trở về Wheatsylvania, chàng và nàng mới thấy thoát khỏi cái cảm-giác quý quái nó theo đuổi hai người suốt ngày. Họ ngồi trong toa tàu hôi-hám, chen-chúc chặt - chội, tay nắm tay như khóa vào nhau, không bị những nghi-lễ long-trọng phiền-phức của đám cưới làm rối-loạn tâm-thần của hai người yêu nhau khiến họ mất cả tình thắm-thiết, cả hai cùng thở dài hỏi nhau, "Bây giờ mình làm gì ? ... Mình phải làm sao đây ?"

Về tới Ga Wheatsylvania, chàng và nàng thấy cả nhà chờ đón, bồn-chồn nóng-nảy.

Bert đã nghi hai người đi trốn. Chàng gọi điện-thoại Viễn-thông tới năm sáu tỉnh

[REDACTED]

để tìm kiếm, đến khi tiếp-xúc được với viên Lục-Sự của Tỉnh-ly thì ông ấy vừa cấp tờ hôn thú xong và những lời nhận-xét của ông ấy không đủ làm cho Bert nguôi giận. Ông ấy bảo nếu Martin và Leora đã đủ tuổi trưởng thành thì ông ấy chẳng có thể hủy bỏ hôn thú đi được và ông ấy "cũng cóc cần biết là đương điện-thoại với ai... và lại tôi mới là Chủ-sự điều-khiển cái phòng hôn-thú này". Ông ấy bảo Bert như vậy.

Bert ra Ga đón có ý định làm cho Martin phải ăn ở cho ra người hoàn toàn...hoàn toàn y như Bert, và phải làm ngay tức thời.

Chiều hôm đó, trong gia-dình Tozer thực là kinh-khủng.

Ông Tozer nói rất nhiều, bảo Martin đã mua lấy trách-nhiệm lớn vào mình.

Bà Tozer thì khóc-lóc bảo Bà mong rằng Leora cưới vội như vậy không phải vì một vài "lý-do nào" đó...

Bert bảo nếu vì "lý-do ấy" thì chàng sẽ giết Martin.

Nàng Quist thì bảo có thể Ory mới sáng mắt ra và hết tự-kiêu, hết khoác-lác về việc bỏ nhà đến ở cái Tỉnh Zenith cổ-hủ ấy.

Ông Tozer lại nói dầu sao thì cũng là

một điều hay : Leora bây giờ có thể tự hiểu là gia-đình không thể nào để nàng trở lại Trường học làm Nữ-điều-dưỡng và mua thêm cái khó vào mình nữa...

Còn Martin thì thỉnh-thoảng lại cố xen vào một câu để nói cho mọi người biết chàng là một người tốt, một nhà Vi-trùng-học có tài, và có đủ khả-năng để trông nom săn - sóc vợ của chàng, nhưng trừ Leora ra, chẳng ai thèm nghe chàng cả. Và Bert, mặc dầu Cha chàng đã bảo, "Thôi con ơi, đừng có quá nặng lời với thằng bé nữa", nhưng chàng vẫn nói thêm rằng chàng muốn biết Martin có một phút nào nghĩ mình có thể lấy được một đồng xu nhỏ ra khỏi cái gia-đình nhà Tozer này không, vì chàng đã tự dẫn thân đến và dậm đầu vào chỗ mà chẳng ai mời chàng vào cả, Bert muốn biết điều đó, có thể thôi, nhất-định phải cho Bert biết điều đó !

Còn Leora thì chỉ ngồi nghe, hết quay đầu nhìn người này lại ngó người kia. Có một lần nàng tới cầm tay Martin và bóp chặt. Rồi trong lúc cơn giông-tố nổi lên mạnh nhất, và Martin bắt đầu nóng mặt, nàng rút ở một cái túi bí-mật ra một hộp thuốc lá hạng rất xấu, đốt lên một điếu. Từ trước, cả nhà không ai biết nàng hút thuốc. Mọi người có thể nghĩ nàng hư thân mất nết, nàng không trung-thành với Liên-hiệp Huynh-đệ Giáo-hội, hay nàng bị thác-loạn thần-kinh ra sao thì nghĩ, nhưng

mọi người đều không ngờ nàng lại có thể phạm cái tội thô-bỉ ghê-gớm là hút thuốc như thế được. Cả nhà xúm lại mắng-nhiếc nàng, và Martin thì tắc thở đến đỏ mặt tía tai lên.

Trong khi mọi người đương xỉ - và nàng, thì ông Tozer đã định xong ở trong đầu một kế-hoạch. Thường ngày, cũng có khi ông tranh được quyền chỉ-huy trong tay Bert mà ông cho là hữu dụng, nhưng Bert hơi trống miệng, và chưa đủ khả-năng để định được "giá-trị trọn vẹn của đồng Đô-la".

(Ông Tozer đánh giá nó là một đô-la chín mươi, còn cậu con cấp-tiến của ông thì ít khi đánh giá được trên một đồng rưỡi). Ông từ tốn truyền lệnh :

- Mọi người hãy im lặng, không được cãi lộn bừa bãi nữa. Chẳng ai có bằng chứng rằng Martin quả thực không xứng đáng với Ory. Nên chờ xem. Martin phải trở về Trường Thuốc ngay lập tức, phải ăn ở cho ngoan-ngoãn và cố học cho chóng tốt-nghiệp chùng nào hay chùng ấy, rồi lo mà kiếm tiền đi. Ory thì phải ở nhà, lo ăn ở cho có nét-na... và nhất định là không được cu-xử ra người "ác-phụ" nữa, không được hút thuốc lá nữa. Trong khi ấy thì Martin và Ory không được, ư - a ... giao-du với nhau. (Bà Tozer có vẻ nguợng, còn Cô Quist nghe rất chăm-chú, cố làm ra vẻ thẹn đỏ mặt lên). Hai Cô Cậu có thể thư từ với nhau mỗi

tuần một lần, thế thôi; không có được, u - a... cư-xử với nhau như vợ như chồng cho đến khi ông cho phép. Nói xong kế-hoạch ông hỏi, "Thế nào ?"

Thực tình Martin chẳng coi họ vào đâu, và định khoác tay vợ mới cưới đi luôn đêm hôm đó, nhưng thấy ngày thi ra và bắt đầu hành nghề chẳng còn bao lâu, và Leora dầu sao cũng đã thuộc về chàng, vĩnh-viễn rồi. Chàng phải vì nàng, tỏ ra là người biết điều. Chàng hãy về làm việc trở lại, và phải THỰC-TẾ. Lý-tưởng khoa-học của Gottlieb ư ? Phòng thí-nghiệm ư ? Công cuộc khảo-cứu ư ? Vứt đi hết !

Chàng nói : "Xin vâng".

Thoạt tiên, chàng cũng không nghĩ ngay ra là chàng và nàng phải 'nhịn' yêu nhau ngay từ đêm hôm đó, cho mãi tới lúc chàng vừa giơ tay ra để cầm tay Leora, vừa cười cười làm ra bộ vui vẻ giữ lời hứa là sẽ thận-trọng, thì nghe thấy ông Tozer hăng giọng nói, Ory, lên đi ngủ ngay đi... trong phòng riêng của con ấy ! Tối lúc đó chàng mới ngã ngựa người ra!

Đêm tân hôn của chàng là như vậy ; thao thức trở mình trên giường, xa nàng có mười thước.

Có một lúc, nghe thấy tiếng mở cửa chàng hồi-hộp tưởng nàng mò tới. Chàng chờ đợi,

thần-kinh căng-thẳng. Nhưng nàng không tới. Chàng hé cửa nhìn trộm ra ngoài, định tìm đến phòng nàng. Nhưng cảm-tưởng sâu-đậm của chàng đối với người anh vợ chột tăng mạnh thêm, Bert đương đi đi lại lại ở hành lang nhà dưới để canh chừng. Nếu Bert làm quá, chàng có thể giết Bert, nhưng chàng không thể đối diện cái thằng răng hổ ấy và nói chuyện phải trái với nó được. Chàng nằm suy tính và quyết định sáng hôm sau cho cả lũ một trận rồi đem Leora đi ; nhưng vào khoảng ba giờ sáng, tinh thần bị mệt-mỏi và chán-nản, chàng nhận thấy rằng nếu nàng đi theo chàng thì chắc nàng sẽ chết đói mất, chàng thì hư đốn, và không chắc chàng có thoát khỏi rượu chè be-bét không.

"Tội-nghiệp cho Leora, anh không thể hại đời em được ! Anh sẽ trở về Trường, ra sức làm việc... chả biết anh có chịu đựng được cảnh này không ?"

Đêm tân hôn của chàng là như thế, và cảnh rạng đông sao mà quạnh-hiu trống-trái !

Ba hôm sau, chàng tới văn-phòng của Bác sĩ Silva, Khoa-trưởng Đại-Học Y-Khoa Winne-mac.